

REPUBLIKAT E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 12 qershor 2017
Nr. ref.:MM 1095/17

**MENDIMI MOSPAJTUES I GJYQTARËVE ALTAY SUROY DHE BEKIM SEJDIU
NDAJ AKTGJYKIMIT NË RASTIN Nr. KI34/17**

- I. Me respektin më të madh shprehim mospajtimin tonë me vendimin e shumicës së gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese në rastin me numër KI34/17. Konsiderojmë se kërkesa do duhej të shpallej e papranueshme, sepse për këtë ekzistojnë disa baza. Për më tepër, edhe nëse kërkesa do ta kalonte testin e pranueshmërisë, e konsiderojmë të gabueshëm konkludimin nga shumica e gjyqtarëve se Vendimi i KGJK-së nr. 50/2017 është i përfshirë me shkelje të të drejtave të parashtrueses, të garantuara me nenet 24 (1), 31 (1) dhe 108 (1 dhe 4) të Kushtetutës.
- II. I bashkohemi Mendimit Mospajtues të gjyqtarës Gresa Caka-Nimani, për sa i përket mënyrës së arsytimit të kushtit të shterimit të mjeteve juridike. Pa paragjykuar se a ka pasur parashtruesja apo jo në dispozicion mjete juridike efektive, konsiderojmë se arsytimi i Gjykatës lidhur me shterimin e mjeteve juridike është i pamjaftueshëm. Si i tillë, vendimi i shumicës në këtë rast e liron parashtruesen nga detyrimi për të dëshmuar se: nuk ekzistojnë mjete juridike që ajo do të mund t'i shteronte; për ndonjë arsye ato janë joadekuate apo të paefektshme në këtë rast; apo ekziston ndonjë rrethanë e caktuar që në rastin konkret e liron parashtruesen nga detyrimi për të shteruar mjetet juridike, para se të paraqiste kërkesë në Gjykatën Kushtetuese.

Ne pajtohemi, gjithashtu, me vlerësimin e gjyqtarës Gresa Caka-Nimani se kjo mangësi e vendimit të shumicës lidhur me çështjen e (mos)shterimit të mjeteve juridike bëhet më e dukshme për faktin se Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK) ka pretenduar se parashtruesja kishte në dispozicion mjete juridike të qasshme dhe efektive, të cilat duhet të shteroheshin para se të paraqitej kërkesa në Gjykatën Kushtetuese. Ky pretendim qenësor i KGJK-së mbeti pa përgjigje nga parashtruesja e kërkesës.
- III. Përveç mospajtimit me shumicën lidhur me mënyrën e trajtimit të kriterit të (mos)shterimit të mjeteve juridike, konsiderojmë se Aktgjykimi i Gjykatës Kushtetuese në rastin në fjalë është i përfshirë me të metat thelbësore, si në vijim:
 - a. Aktgjykimi i votuar nga shumica e gjyqtarëve nuk e identifikon dhe trajton qartë dhe në mënyrë të saktë thelbin e kërkesës së parashtrueses. Si rregull i përgjithshëm, individët parashtrojnë kërkesa kushtetuese në Gjykatën

Kushtetuese, në formë të kërkesës për kontroll konkret dhe të ashtuquajtur “represiv” – në përputhje me nenin 113.7 të Kushtetutës dhe me nenin 47 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese. Përtej kësaj, neni 113.8 i Kushtetutës mundëson që individët të ngrenë pretendime gjatë shqyrtimeve gjyqësore pranë gjykatave të rregullta, lidhur me jokushtetutshmërinë e normave specifike ligjore, ndërsa gjykatat e rregullta mund të referojnë kërkesa në Gjykatën Kushtetuese mbi këtë bazë (i ashtuquajtur kontrollit kushtetues “incidental”).

Brenda këtij sfondi të gjyqësisë kushtetuese, individët mund të ngrenë pretendime në Gjykatë Kushtetuese, me argumentin e të qenit viktimë të një shkeljeje kushtetuese (*locus standi*) për shkak të veprimeve arbitrare apo të padrejta të autoriteteve publike. Por, në asnjë rast, individët nuk mund të ngrenë drejtpërdrejt në Gjykatën Kushtetuese pretendime se normat përkatëse ligjore janë në shpërputhje me Kushtetutën.

Në rastin konkret, kërkesa e parashtrueses përmban elemente edhe të një kërkesë individuale, në frymën e nenit 113.7 të Kushtetutës e edhe të një kërkesë për vlerësimin e kushtetutshmërisë së normave përkatëse që rregullojnë funksionimin e KGJK-së.

Jemi të mendimit se në vendimin e shumicës së gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese nuk është bërë dallim ndërmjet këtyre dy elementeve të kërkesës së parashtrueses dhe, për pasojë, atyre nuk u është bërë trajtim i duhur.

Së pari, parashtruesja e kërkesës pretendon se, në procedurën e përzgjedhjes së Kryetarit të Gjykatës Supreme, i janë shkelur të drejtat e garantuara me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, konkretisht me nenin 24 [Barazia Para Ligjit], me nenin 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], me nenin 45 [Të Drejtat Zgjedhore dhe të Pjesëmarrjes] dhe me nenin 108 [Këshilli Gjyqësor i Kosovës]. Parashtruesja paraqet dy argument kryesore për të mbështetur pretendimet e saj: Argumenti i parë ka të bëjë me mënyrën e votimit dhe përlllogaritjen e votave gjatë procesit të përzgjedhjes së kandidatit për t’u propozuar për Kryetar/e të Gjykatës Supreme. Ndërsa, argumenti i dytë ka të bëjë me vlerësimin e “meritave të kandidatëve” që KGJK-ja propozon për Kryetar të Gjykatës Supreme (parashtruesja i referohet nenin 108.4., të Kushtetutës, që përcakton se KGJK-ja duhet që, me rastin e propozimeve për emërimet e gjyqtarëve të marrë parasysh, ndër të tjera, edhe meritat e kandidatëve dhe parimin e barazisë gjinore).

Fillimisht, duhet theksuar se Gjykata Kushtetuese ka qenë vazhdimisht konsistente në qëndrimin se nuk është detyrë e Gjykatës Kushtetuese të merret me mënyrën se si organet e tjera publike bëjnë konstatimin e fakteve dhe interpretimin e dispozitave përkatëse ligjore, sepse kjo është, kryesisht, çështje e ligjshmërisë (jo e kushtetutshmërisë). Gjykata Kushtetuese përfshihet në çështje të interpretimeve ligjore nga organet e tjera publike vetëm nëse një gjë e tillë ndërlidhet me shkelje të të drejtave dhe të standardeve kushtetuese.

Konsiderojmë se Aktgjykimi i votuar nga shumica nuk ka arritur të argumentojë se KGJK-ja, me veprime arbitrare apo të padrejta, i ka cenuar

parashtrueses të drejtat përkatëse kushtetuese. Aktgjykimi në fjalë nuk adreson, qartazi, argumentin e parashtrueses lidhur me mënyrën e votimit dhe të përllogaritjes së votës (përkatësisht të interpretimit të efektit të votës abstenuese). Ndërsa, për sa i përket pretendimit tjetër themelor të parashtrueses se ajo është diskriminuar sepse rezultati i votimit në KGJK nuk ka pasqyruar rezultatin e intervistës së kandidatëve të cilët kanë qenë në garë për t'u emëruar si Kryetar të Gjykatës Supreme, Aktgjykimi në fjalë nuk përmban arsyetim bindës se pse rezultati i intervistimit të kandidatëve duhej të ishte përcaktues për mënyrën e votimit në KGJK-së.

Në ndërlidhje me këtë, sjellim në vëmendje se në përgjigjen e KGJK-së argumentohet gjerësisht se vlerësimi i meritave të kandidatëve bëhet duke pasur parasysh disa kriterë të përcaktuara nga Ligji për Këshillin Gjyqësor (duke përfshirë konsultimin me gjyqtarët e gjykatave përkatëse; trajnimet për menaxhim; përvoja menaxhuese).

Së dyti, parashtruesja ngreh pretendime, edhe pse shkarazi, lidhur me mospërputhjen e Rregullores 14/16 të KGJK-së me Kushtetutën. Ajo pretendon se, citojmë: “[...] Rregullorja 14/2016 e KGJK-së për Procedurat e Zgjedhjes, Emërimit, Vlerësimit, Peczullimit dhe Shkarkimit të Kryetarëve të Gjykatave nuk i aplikon kërkesat sipas Kushtetutës” (shih paragrafët 40 dhe 55 të Aktgjykimit).

Aktgjykimi i Gjykatës Kushtetuese shkon përtej pretendimit të parashtrueses lidhur me cenimin e të drejtave të saj individuale, duke bërë një vlerësim të përgjithësuar të procesit të votimit në KGJK. Kështu, në paragrafin 98 të këtij Aktgjykimi thuhet se, citojmë: “[...] Dështimi në parashikimin e votës abstenuese dhe dështimi për të parashikuar efektin e saj në procesin e votimit krijon pasiguri juridike sepse pengon parimet e hapjes së parashikueshmërisë”. Ndërsa paragrafi 99 thekson, citoj: “[...] Gjykata vëren se forma aktuale e rregullimit të procesit të votimit nuk ofron ‘mundësi të barabarta’ kandidatëve, sepse procesi nuk parashih mekanizma mbrojtës procedural në lidhje me garantimin e trajtimit të barabartë”.

Këto konstatime të shumicës së gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese aludojnë, qartazi dhe drejtpërdrejtë, në defekte strukturore të procesit të votimit në KGJK. Ky proces është i rregulluar, kryesisht, nga Ligji dhe Rregullorja e KGJK-së. Në këndvështrimin tonë, detyrë e Gjykatës Kushtetuese në rastin konkret ishte vlerësimi se a i janë cenuar parashtrueses të drejtat përkatëse kushtetuese, si pasojë e veprimeve arbitrare apo të padrejta të KGJK-së e jo si pasojë e efektit të neneve përkatëse të Ligjit dhe të Rregullores së KGJK-së, që rregullojnë procesin e votimit për përzgjedhjen e Kryetarit të Gjykatës Supreme.

Jemi të mendimit se në rastin konkret nuk ishte detyrë e Gjykatës Kushtetuese që të bënte vlerësim të përgjithësuar kushtetues për mënyrën se si KGJK-ja, si institucion kushtetues, zbaton procedurat lidhur me propozimet për emërimin e Kryetarit të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës. Për më tepër, një veprim i tillë mund të ketë efekt negativ në pavarësinë vendimmarrëse të KGJK-së.

- b. Shumica e gjyqtarëve gjeti se KGJK ka shkelur nenin 31 (1) të Kushtetutës, i cili garanton të drejtën në gjykim të drejtë dhe të paanshëm (paragrafi II i dispozitivit të Aktgjykimit).

Në vlerësimin tonë, parakusht për zbatim në rastet jopenale, të garancive përkatëse që ngërthen e drejta për gjykim të drejtë dhe të paanshëm – e drejtë kjo e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, është ekzistimi i një kontesti lidhur me të drejtat specifike kushtetuese. Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut qartëson se termi “kontest”, në kuptim të nenit 6 të Konventës, duhet t’i jepet kuptim përmbajtjesor dhe jo teknik apo formal (shih vendimet në rastet: *Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium*, 23 June 1981; *Gorou v. Greece*, 20 March 2009). Për më tepër, kontesti duhet të jetë i vërtetë dhe i natyrës serioze. Ky kusht për zbatimin e nenin 31 të Kushtetutës dhe të nenit 6 të Konventës, konfirmohet katërçipërisht edhe nga praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Neni 6 i Konventës nuk zbatohet në çështje jokontestuese dhe procedura të njëanshme, të cilat nuk përfshijnë palë kundërshtarë dhe të cilat zbatohen kur nuk ka kontest lidhur me të drejta (shih vendimin në rastin *Alaverdyan v Armenia*, 24 August 2010).

Në rastin konkret, vendimi i arritur nga shumica nuk bën ndërlidhjen e domosdoshme ndërmjet ekzistimit të një kontesti (para se kërkesa të referohej në Gjykatën Kushtetuese) dhe zbatimit të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

- IV. Si përfundim dhe në ndërlidhje me të metat e shtjelluara më lart, konsiderojmë se vendimi i shumicës, i mishëruar në Aktgjykimin e Gjykatës Kushtetuese në rastin KI34/17, mund të prodhojë dy efekte negative. Së pari, KGJK-ja vihet në situatën e një pasigurie juridike. Kjo për faktin se në përsëritjen e procesit të votimit për propozimin e kandidatit për pozitën e Kryetarit të Gjykatës Supreme, KGJK-ja mund të vihet në situatë kur duhet të përcaktohet në mes të zbatimit të pavarur të normave përkatëse të Ligjit dhe Rregullores së KGJK-së dhe konstatimeve të bëra nga Gjykata Kushtetuese në Aktgjykimin në fjalë. Së dyti, ky Aktgjykim mund të krijojë një precedent të ndërlidhur, për sa i përket procedurave që ndiqen në situata të ngjashme për emërimë në pozita të larta publike në Republikën e Kosovës.

Altay Suroy
Gjyqtar

Paraqitur me respekt:

Bekim Sejdiu
Gjyqtar